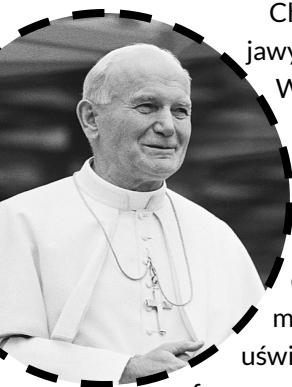

V. WSTYD JAKO STRAŻNIK CZYSTOŚCI

Z NAUCZANIA ŚW. JANA PAWŁA II:

Chodzi nam w szczególności o wstyd seksualny. Zewnętrzne jego przejawy wiążą się z ciałem - jest to w pewnej mierze po prostu wstyd ciała. W szczególny sposób przedmiotem wstydu są te części i organy ciała, które stanowią o jego seksualnej odrębności. Istnieje wśród ludzi prawie powszechna dążność do ich ukrywania przed okiem innych, zwłaszcza zaś przed okiem osób drugiej płci. (...) nie spotykamy się ze zjawiskiem wstydu seksualnego u dzieci, dla których jeszcze nie istnieje sfera wartości seksualnych, świadomość ich jeszcze się dla tych wartości nie otworzyła. W miarę jak sobie uświadamiają lub też w miarę jak im zostaje uświadomione istnienie tej sfery wartości, zaczynają przeżywać wstyd seksualny, i to nie jako coś narzuconego sobie z zewnątrz, od strony środowiska, w którym żyją, ale jako wewnętrzną potrzebę swej własnej tworzącej się osobowości. Rozwój wstydlivosti - tak nazwiemy stałą zdolność i gotowość do wstydzenia się - idzie nieco inną drogą u dziewcząt oraz kobiet, a inną u chłopców i mężczyzn. (...)

Wstyd nie tylko jest odpowiedzią na czyjąś reakcję zmysłowo-seksualną skierowaną do "ciała jako przedmiotu użycia" - reakcją na reakcję, ale jest również, i nawet przede wszystkim, wewnętrzną potrzebą unikania takich reakcji na ciało, które pozostają w kolizji z wartością osoby. Stąd właśnie kształtuje się wstydlivość, czyli stała gotowość do unikania tego, co bezwstydne.

Ów spontaniczny pęd do ukrycia wartości seksualnych oraz seksualnego charakteru przeżyć, z jakim spotykamy się u kobiety i mężczyzny, ma jednak jeszcze głębszy sens. Nie chodzi tylko o to, aby niejako uciec ze wszystkim, co seksualne, przed reakcją osoby innej płci, ani też tylko o to, aby "uciec" wewnątrznie przed reakcją na osobę innej płci. W parze z tą ucieczką przed reakcją na same wartości seksualne idzie, bowiem pragnienie wywołania miłości, czyli jakiejś "reakcji" na wartość osoby, oraz pragnienie przeżycia miłości w tym samym znaczeniu (...) kobieta chce raczej doznawać miłości, aby mogła miłować. Mężczyzna raczej chce miłować, aby mógł doznawać miłości. W każdym wypadku wstyd seksualny nie jest ucieczką przed miłością, ale wręcz przeciwnie - jakimś otwieraniem sobie drogi do niej.

Spontaniczna potrzeba ukrycia samych wartości seksualnych związanych z osobą jest naturalną drogą do odsłonięcia wartości samej osoby. Wartość osoby

jest ściśle związana z jej nietykalnością, z jej pozycją "ponad przedmiotem użycia". (...) Chodzi o to, aby tę wartość niejako objawić, i to objawić właśnie w łączności z wartościami seksualnymi, które się z nią łączą w danej osobie. Wstyd nie ukazuje wartości osoby w jakiś abstrakcyjny sposób, jako teoretycznej wielkości dostępnej tylko dla rozumu, ukazuje ją natomiast w sposób żywy i konkretny, tak jak ona jest zespolona z wartościami *sexus*, a jednak w stosunku do nich nadrzędna.

Istnieje też pewien naturalny wstyd przeżywania miłości jako sprawy ciała. Słusznie mówi się o intymności owych przeżyć. Kobieta i mężczyzna uciekają wówczas przed wzrokiem i przed obecnością innych ludzi, a każdy moralnie zdrowy człowiek uzna inny sposób postępowania za wybitnie nieprzyzwoity. Wstyd ten jest słuszny, istnieją, bowiem głębokie powody ukrywania przejawów miłości między kobietą a mężczyzną, a zwłaszcza ich współżycia małżeńskiego, przed okiem innych ludzi. Miłość jest zjednoczeniem osób, które dopełnia się w danym przypadku zbliżeniem i współżyciem cielesnym. To ostatnie polega na jakimś współprzeżywaniu wartości seksualnych, które stanowi o wspólnym używaniu seksualnym kobiety i mężczyzny. (...) Zrozumiała rzecz, iż wstyd, który dąży do ukrycia wartości seksualnych, ażeby przez to zabezpieczyć wartość osoby, dąży również do ukrycia samego współprzeżywania wartości seksualnych, ażeby przez to zabezpieczyć wartość samej miłości, i to przede wszystkim dla tych dwojga osób, które ją wspólnie przeżywają.

MYŚLI DO REFLEKSJI:

Papież nie tylko wskazywał na zagrożenia wynikające z odrzucenia cnoty czystości. Przede wszystkim chciał pomóc w jej pielęgnowaniu. W jego nauczaniu można odnaleźć konkretne wskazówki dotyczące jej kształtowania.

Pomyśl:

- Na czym polega reakcja wstydu?
- Jak reakcja wstydu przebiega u mężczyzny, a jak u kobiety?

Miejsce na notatki:

Cytat, myśl, zadanie do wykonania:

